

Zajedničke smjernice europskih nadzornih tijela

za uključivanje dosljednosti, dugoročnih razmatranja i zajedničkih
standarda za metodologije procjene u testiranje otpornosti na stres u
odnosu na okolišne, socijalne i upravljačke rizike u skladu s člankom
100. stavkom 4. Direktive 2013/36/EU i člankom 304.c stavkom 3.
Direktive 2009/138/EZ

1. Smjernice

Status zajedničkih smjernica

1. Ovaj dokument sadrži zajedničke smjernice izdane na temelju članaka 16. i 56. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ; Uredbe (EU) br. 1094/2010 o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje); i Uredbe (EU) br. 1095/2010 o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) – „uredbe o europskim nadzornim tijelima”. U skladu s člankom 16. stavkom 3. uredbi o europskim nadzornim tijelima, nadležna tijela i financijske institucije moraju ulagati napore da se usklade s ovim smjernicama.
2. Zajedničkim smjernicama utvrđuju se stajališta europskih nadzornih tijela u vezi s odgovarajućim nadzornim praksama unutar europskog sustava financijskog nadzora ili u vezi s načinom na koji se pravo Unije treba primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela na koja se primjenjuju zajedničke smjernice trebaju se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključe u svoje nadzorne prakse (npr. izmjenom svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući slučajeve u kojima su zajedničke smjernice prvenstveno namijenjene financijskim institucijama.

Zahtjevi za izvješćivanje

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. uredbi o europskim nadzornim tijelima nadležna tijela moraju obavijestiti odgovarajuće europsko nadzorno tijelo o tome jesu li usklađena ili se namjeravaju uskladiti s ovim zajedničkim smjernicama ili, ako to nije slučaj, navesti razloge neusklađenosti do 31.05.2026. (dva mjeseca nakon njihova izdavanja). U slučaju izostanka takve obavijesti unutar tog roka odgovarajuće europsko nadzorno tijelo smatrat će da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti treba slati na adrese [compliance@eba.europa.eu, [LINK](#) (EIOPA) i compliance@esma.europa.eu], s oznakom „JC/GL/2025/78”. Predložak za obavijesti dostupan je na mrežnim mjestima europskih nadzornih tijela. Obavijesti trebaju slati osobe s odgovarajućim ovlastima za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela.
4. Obavijesti će se objaviti na mrežnim mjestima europskih nadzornih tijela.

Glava I. – Predmet, područje primjene i definicije

5. Cilj je ovih zajedničkih smjernica pojasniti način na koji bi nadležna tijela trebala dosljedno uključivati okolišne, socijalne i upravljačke (ESG) rizike u svoje aktivnosti nadzornog testiranja otpornosti na stres.
6. Ove zajedničke smjernice upućene su nadležnim tijelima.

7. Nadležna tijela trebaju primjenjivati ove zajedničke smjernice pri provedbi nadzornog testiranja otpornosti na stres s naglaskom na ESG rizike, kao dio relevantnog regulatornog okvira ili kao *ad hoc* procjenu, u svakom slučaju samo ako je to primjenjivo u skladu sa sektorskim zakonodavstvom.
8. Osim ako je drukčije navedeno, pojmovi koji se upotrebljavaju u ovim zajedničkim smjernicama imaju isto značenje kao u sektorskom zakonodavstvu navedenom u nastavku.
9. Osim toga, za potrebe ovih zajedničkih smjernice primjenjuju se sljedeće definicije:
 - i. „nadležno tijelo” znači bilo što od sljedećeg:
 - a) nadležna tijela utvrđena u članku 4. stavku 2. točki (i) Uredbe (EU) br. 1093/2010 o osnivanju Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA)
 - b) nadležna tijela utvrđena u članku 4. stavku 2. točki (i) Uredbe (EU) br. 1094/2010 o osnivanju Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA), odnosno nadzorna tijela definirana u Direktivi 2009/138/EZ o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja
 - ii. „sektorsko zakonodavstvo” znači skupno:
 - (a) Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾
 - (b) Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾
 - (c) Uredba (EU) 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.

Glava II. – Zahtjevi u pogledu dosljednosti, dugoročnih razmatranja i zajedničkih standarda za metodologije procjene u testiranju otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike

Ciljevi

10. U skladu sa sektorskim zakonodavstvom nadležna tijela trebaju provoditi ove zajedničke smjernice u skladu s načelom proporcionalnosti⁴.

⁽¹⁾ Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj>)

⁽²⁾ Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj>)

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>)

⁽⁴⁾ Budući da su ove smjernice upućene nadležnim tijelima, primjena proporcionalnosti trebala bi biti u skladu sa zahtjevima u pogledu proporcionalnosti utvrđenima u sektorskom zakonodavstvu.

11. Nadležna tijela trebaju razmotriti sve ESG rizike i njihov mogući razvoj pri izradi svojeg okvira za nadzorno testiranje otpornosti na stres te redovito preispitivati relevantnost ESG rizika za takav okvir, posebno istodobno napredujući prema postupnom proširenju pokrivenosti na druge okolišne, socijalne i upravljačke (ESG) čimbenike. Nadležna tijela trebaju precizno definirati svoje ciljeve pri provedbi testiranja otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike, uzimajući u obzir dvije glavne vrste testiranja otpornosti na stres:
- testiranje robusnosti kapitalne pozicije i pozicije likvidnosti te sposobnosti financijskih subjekata da apsorbiraju gubitke pri suočavanju s gospodarskim i financijskim šokovima povezanim sa svim značajnim rizicima, uključujući ESG rizike u kratkoročnom razdoblju (npr. do pet godina)
 - testiranje otpornosti strategije i poslovnog modela financijskih subjekata u odnosu na niz scenarija povezanih s okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima tijekom dugoročnog (najmanje 10 godina⁵) razdoblja.

Procjena značajnosti

12. Nadležna tijela trebaju usvojiti pristup koji se temelji na riziku, počevši od procjene značajnosti kako bi se utvrdili najrelevantniji rizici i oni s najvećim učinkom te utvrdilo koji bi od tih značajnih rizika trebali biti obuhvaćeni testiranjem otpornosti na stres.
13. U okviru procjene značajnosti nadležna tijela trebaju utvrditi koji su ESG rizici najznačajniji za financijske subjekte, uzimajući u obzir njihov poslovni model, portfelje, geografske izloženosti i sektorske aktivnosti u kratkoročnom do dugoročnom razdoblju. Nadležna tijela trebaju u različitim vremenskim okvirima razmotriti sljedeće:
- izloženost imovine i obveza rizicima tranzicije (na primjer, na temelju njihova ugljičnog otiska) i fizičkim rizicima (na primjer, na temelju njihova zemljopisnog položaja) i
 - potencijalne učinke ESG čimbenika na tradicionalne kategorije financijskih rizika, tj. tržišni rizik, kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik preuzimanja osiguranja, kao i operativni rizik, reputacijski rizik i strateški rizik utvrđivanjem glavnih kanala prijenosa.
14. Nadležna tijela trebaju razmotriti primjenu jasnih kvalitativnih i/ili kvantitativnih kriterija i/ili pragova značajnosti, koristeći se postojećim regulatornim okvirima, industrijskim standardima i iskustvom iz nadzora. Procjenom značajnosti trebale bi se omogućiti prilagodbe tijekom vremena kako se razvijaju ESG rizici, postaju dostupni novi podatci, a financijski subjekti usavršavaju vlastite postupke utvrđivanja rizika.

Postupno proširenje područja primjene ESG čimbenika u testiranju otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike

15. Nadležna tijela potiču se da nastave ulagati napore i provoditi istraživanja kako bi se pokrivenost postupno proširila na druge ESG čimbenike u provedbi testova otpornosti na stres u odnosu na okolišne, socijalne i upravljačke rizike, pri čemu se u početku prednost daje okolišnim rizicima. U prvoj fazi nadležna tijela trebala bi se usredotočiti na klimatske i okolišne rizike odgovaranjem na fizičke rizike (npr. ekstremni vremenski uvjeti, gubitak bioraznolikosti) i rizike tranzicije (npr.

⁽⁵⁾ u skladu s ciljevima sadržanima u Pariškom sporazumu (2015.).

promjene politika, ponovno određivanje tržišnih cijena) kako bi se razlikovali učinci, pa i neizravni, na glavne izloženosti riziku.

16. Takvo postupno uvođenje trebalo bi biti popraćeno kontinuiranim metodološkim poboljšanjem, izgradnjom kapaciteta i angažmanom dionika, čime bi se omogućila odgovarajuća pripremljenost financijskih subjekata i nadležnih tijela za proširenje područja primjene procjena ESG rizika.

Uključivanje ESG čimbenika u postojeće okvire za testiranje otpornosti na stres

17. Nadležna tijela trebaju nastojati u potpunosti uključiti ESG čimbenike u cjelokupni okvir za testiranje otpornosti na stres.
18. Nadležna tijela trebaju prema potrebi preispitati i ponovno razmotriti vrste pokrivenih ESG rizika, među ostalim na temelju načina na koji se dostupnost podataka i upotreba modela razvijaju tijekom vremena.

Međusobna povezanost / prelijevanje među financijskim sektorima

19. Iako ove zajedničke smjernice ne obuhvaćaju testiranje otpornosti financijskog sektora na stres na razini cijelog sustava, nadležna tijela trebaju se, ako je to moguće, koordinirati među financijskim sektorima kako bi se osigurao dosljedan pristup procjeni ESG rizika i, prema potrebi, olakšala razmjena podataka. Regulatorna tijela za bankarstvo, osiguranje i vrijednosne papire trebaju surađivati kako bi pomogla u utvrđivanju i modeliranju kanala prijenosa (na primjer, utjecaj osiguranja na kolaterale bankovnih kredita), uskladila pretpostavke scenarija i spriječila regulatorne nedostatke.
20. Nadležna tijela trebaju osigurati, u mjeri u kojoj je to moguće, da se u testiranjima otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike uzimaju u obzir međusobna povezanost i učinci prelijevanja među financijskim sektorima. Trebaju razmotriti kako se rizici povezani s okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima mogu širiti kroz financijski sustav, čime se povećavaju osjetljivosti u bankarskom i osiguravateljskom sektoru te sektoru upravljanja imovinom i drugim financijskim sektorima.

Načela i metodološka razmatranja

21. Pri utvrđivanju načela i metodoloških razmatranja nadležna tijela trebaju odlučiti o najprikladnijem obliku i značajkama testiranja otpornosti na stres na temelju njegovih predviđenih ciljeva.

Područje primjene

22. Nadležna tijela trebaju jasno definirati pokrivenost u smislu portfelja, sektora, geografskih područja i aktivnosti kako bi se osigurao uravnotežen i pragmatičan pristup koji odražava zrelost dostupnih metodologija i podataka.
23. Kad je riječ o prekograničnim financijskim grupama, nadležna tijela trebaju osigurati da svi relevantni subjekti budu uključeni u procjenu.

24. Na temelju cilja i vremenskog okvira nadležna tijela trebaju osigurati da je ravnoteža između kvantitativnih i kvalitativnih informacija primjerena svrsi postupka⁶.

Vremenski okvir

25. Odabir vremenskog okvira trebao bi biti usklađen s predviđenim ciljem postupka:

- Pri procjeni financijske otpornosti na nepovoljne, ali moguće šokove treba primijeniti kratkoročno razdoblje (npr. do pet godina), u skladu s tradicionalnim praksama testiranja otpornosti na stres
- Pri procjeni otpornosti poslovnog modela i strategije financijskih subjekata trebalo bi primijeniti dugoročnije razdoblje (najmanje 10 godina, ovisno o poslovnoj aktivnosti i u skladu s dugoročnim obvezama financijskih subjekata).

Definiranje scenarija

26. Nadležna tijela trebaju utvrditi i odabrati scenarije testiranja otpornosti na stres na temelju ciljeva testiranja. Trebaju razmotriti primjenu scenarija koji se temelje na najnovijim znanstvenim spoznajama i koje su izradile općepriznate međunarodne ili regionalne organizacije⁷. Potiču se i da iskoriste sektorske i regionalne trendove kako bi financijskim subjektima bila dostupna odgovarajuća razrada makroekonomskih varijabli, pri čemu bi se zadržala opća unutarnja dosljednost scenarija.
27. Kad god je to moguće, nadležna tijela trebaju razmotriti uključivanje složenih rizika, tj. dodatnog učinka koji proizlazi iz istodobne ili uzastopne pojave višestrukih šokova (bilo da je riječ o šokovima povezanim s okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima ili širim makroekonomskim šokovima). Osim toga, i prema potrebi, trebaju nastojati procijeniti sekundarne učinke, odnosno neizravne i pojačane posljedice koje proizlaze iz početnih okolišnih, socijalnih i upravljačkih šokova, bilo njihovim izravnim uključivanjem u scenarije bilo u okviru dopunske analize.
28. Radi uključivanja značajnih ESG rizika u kratkoročna testiranja otpornosti na stres, ako je to izvedivo i primjereno, nadležna tijela trebaju se oslanjati na definiranje scenarija koji se upotrebljava u tradicionalnim testiranjima otpornosti na stres, trebaju ga prilagoditi kako bi odražavao kanale prijenosa specifične za ESG rizike te uključiti nove varijable relevantne za ESG rizike.
29. Pri provedbi dugoročnijeg testiranja otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike nadležna tijela trebaju razmotriti nekoliko različitih scenarija koji obuhvaćaju širok spektar mogućih budućih ishoda i razina težine (npr. uključujući prijelomne točke). Referentni scenarij može se temeljiti na središnjem scenariju financijskog subjekta, koji može poslužiti kao referentna vrijednost za testiranje učinaka alternativnih, značajno različitih kretanja na otpornost strategije i poslovnog modela (npr. na temelju procjena profitabilnosti prilagođenih riziku).

⁽⁶⁾ S obzirom na pretpostavku potrebnu za kalibraciju scenarija i pitanja modeliranja, kao opće načelo vrijedi da što je vremenski okvir dulji, to je veće oslanjanje na kvalitativne nego na kvantitativne informacije (npr. ne očekuje se točan ponovni izračun pokazatelja kapitala i solventnosti u dugoročnom razdoblju).

⁽⁷⁾ Npr. za klimatske rizike: Međuvladin panel o klimatskim promjenama (IPCC), Mreža za ozelenjivanje financijskog sustava (NGFS), Međunarodna agencija za energiju (IEA), Program Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP), Zajednički istraživački centar Komisije EU-a (EU JRC) ili nacionalna vlada ili nevladina tijela

30. Ovisno o sofisticiranosti pristupa, scenariji mogu biti u obliku jednostavnih opisa ili detaljnijih kvantitativnih projekcija.
31. Nadležna tijela mogu odlučiti primijeniti iste scenarije na sve financijske subjekte radi usporedivosti ili prilagoditi scenarije posebnim kategorijama financijskih subjekata, uzimajući u obzir njihove profile rizičnosti i poslovne modele.

Pristupi „odozgo prema dolje” u odnosu na pristupe „odozdo prema gore”

32. Nadležna tijela trebaju procijeniti prednosti pristupa „odozgo prema dolje” u odnosu na pristup „odozdo prema gore”, odabirom najprikladnije metode na temelju konkretnih ciljeva, zrelosti financijskih subjekata u testiranju otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike te prirode izloženosti obuhvaćenih procjenom, uzimajući u obzir sljedeća razmatranja:
 - Pristupom „odozgo prema dolje”, u okviru kojeg nadležna tijela na središnjoj razini izračunavaju učinke scenarija testiranja otpornosti na stres, omogućuje se određeni stupanj usporedivosti među financijskim subjektima, a nadležnim tijelima pruža se veća kontrola nad postupkom i metodologijom, čime se smanjuje opterećenje za industriju.
 - Pristup „odozdo prema gore”, u kojem financijski subjekti sami izračunavaju učinak scenarija testiranja otpornosti na stres, nudi višu razinu granularnosti i omogućuje obuhvaćanje idiosinkrastičnih elemenata specifičnih za neke portfelje, druge ugovorne strane i izloženosti. Potiče i veću uključenost u postupak testiranja otpornosti na stres i doprinosi jačanju izgradnje kapaciteta financijskih subjekata.
33. Pri primjeni pristupa „odozdo prema gore” nadležna tijela trebaju uspostaviti jasne metodološke okvire kako bi se osigurala dosljednost i jednaki uvjeti za sve financijske subjekte, među ostalim uzimajući u obzir pitanja proporcionalnosti u pogledu očekivanja o sofisticiranosti njihova izračuna učinka.
34. Mogao bi se razmotriti hibridni pristup u kojem bi se iskoristile prednosti obje metodologije. Nadležna tijela mogu odlučiti o odgovarajućem pristupu na temelju dostupnosti podataka i vlasništva nad modelom, vodeći računa o tome da bi određeni portfelji ili aktivnosti, kao što je npr. rizik preuzimanja osiguranja, mogli zahtijevati detaljnije podatke i modeliranje nego što je izvedivo u okviru pristupa „odozgo prema dolje”.

Razina granularnosti

35. Pri odlučivanju o razini granularnosti nadležna tijela trebaju uspostaviti odgovarajuću ravnotežu između jednostavnosti i preciznosti, uzimajući u obzir dostupnost podataka, kvalitetu i metodološku zrelost. Možda će biti potrebni granularniji podatci kako bi se, na primjer, na odgovarajući način obuhvatili učinci rizika tranzicije na razini aktivnosti ili na razini subjekta odnosno učinci fizičkih rizika na regionalnoj/lokalnoj razini.
36. Nadležna tijela trebaju razmotriti barem sljedeće dimenzije granularnosti:
 - a. Na razini portfelja: Razlikovanje prema kategoriji imovine (npr. krediti poduzećima, hipoteke, izloženosti državnim obveznicima, ulaganja u vlasnički kapital i korporativne obveznice).

- b. Na razini sektora: Klasifikacija na temelju industrijskog sektora (npr. industrije s velikim emisijama ugljika, energetika, nekretnine, poljoprivreda). Za određene sektore može se upotrijebiti veća granularnost (npr. električna energija, sektor na koji utječe revolucionarna tehnologija, industrije koje se temelje na fosilnim gorivima). Kad je riječ o sektoru nekretnina, mogu se razlikovati izloženosti poslovnim nekretninama od izloženosti stambenim nekretninama.
 - c. Na geografskoj razini: Razlikovanje prema regiji (npr. regije razine NUTS 3) kako bi se procijenila izloženost ESG rizicima specifičnima za lokaciju, posebno fizičkim rizicima.
 - d. Na razini druge ugovorne strane: Granularnost prema pojedinačnom dužniku ili skupinama dužnika u kojima su rizici koncentracije značajni.
 - e. Kategorija rizika: Odvojeno utvrđivanje fizičkih rizika (akutnih i kroničnih klimatskih rizika), rizika tranzicije (promjene politike, tehnologije i tržišta) te drugih okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika (npr. gubitak bioraznolikosti, onečišćenje, socijalni i upravljački rizici).
37. Nadležna tijela trebaju odlučiti o odgovarajućoj razini granularnosti podataka ovisno o vrsti imovine/portfelja i cilju testiranja. Primjerice, za izloženosti prema državi mogla bi biti dovoljna razina države, dok bi se za kreditne portfelje ili portfelje preuzimanja osiguranja trebala razmotriti barem regionalna razina granularnosti, pa sve do geolokacijskih podataka, kako bi se procijenio fizički rizik.
38. Za analizu fondova nadležna tijela mogu razmotriti, kada je to moguće i u skladu s primjenjivim sektorskim propisima, primjenu pristupa odnosnih izloženosti u pogledu udjela u fondovima.

Pretpostavke u vezi s bilancom

39. Kad je riječ o testiranju otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike, nadležna tijela trebaju započeti primjenom pristupa statične bilance, koji se obično primjenjuje u tradicionalnim testiranjima otpornosti na stres. Međutim, mogu uzeti u obzir strukturne učinke plana tranzicije financijskih subjekata, ako je to izvedivo i primjenjivo, ovisno o vremenskom okviru.
40. Za testiranja koja uključuju srednjoročni i dugoročni vremenski okvir mogao bi se primijeniti pristup dinamične bilance (s ograničenjima ili bez ograničenja) kako bi testiranja bila što realnija, uz moguću usmjerenost na glavne bilančne stavke, i odražavala promjene u sastavu portfelja (promjene izloženosti, preraspodjele imovine i mjere za smanjenje rizika kao odgovor na šokove povezane s ESG čimbenicima).
41. S obzirom na nesigurnosti povezane s tranzicijskim putovima, razvojem politika i reakcijama tržišta, nadležna tijela trebaju razmotriti mogućnost da od financijskih subjekata traže da obrazlože svoje planirane odgovore, osiguravajući da su bilančne prilagodbe, kao što su preraspodjela portfelja, promjene u politikama kreditiranja ili preuzimanja osiguranja ili promjene u strukturama financiranja, realistične i u skladu s njihovim javno objavljenim tranzicijskim strategijama.
42. Sve mjere upravljanja koje priznaju financijski subjekti trebaju se procijeniti na temelju njihove izvedivosti, pravodobnosti i mogućih neželjenih posljedica, čime se izbjegava prekomjerno oslanjanje na optimistične pretpostavke. Nadležna tijela trebaju osigurati da se pristupom dinamične bilance s ograničenjima poboljšava realističnost i anticipativnost testiranja otpornosti

na stres u odnosu na ESG rizike uključivanjem vjerodostojnih planova i odgovora rukovodstva, uz istodobno zadržavanje minimalnih zaštitnih mjera protiv prekomjerne fleksibilnosti u pretpostavkama i poboljšanje usporedivosti rezultata testiranja otpornosti na stres.

Uzorak financijskih subjekata

43. Nadležna tijela trebaju definirati odgovarajući uzorak financijskih subjekata za sudjelovanje u testiranju otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike i/ili u analizi ESG scenarija, tako da se osigura dostatna sektorska/tržišna pokrivenost, uzimajući u obzir navedene ciljeve i, u slučaju tematskih procjena, težište testiranja. Dizajn testiranja otpornosti na stres trebalo bi prilagoditi, prema potrebi, kako bi odražavao karakteristike različitih kategorija financijskih subjekata.
44. Nadležna tijela trebaju razmotriti i provedbu ciljanih postupaka za posebne podskupine subjekata kako bi se odgovorilo na određene ranjivosti ili promjene trendova u pogledu ESG rizika.

Proporcionalnost

45. Nadležna tijela trebaju primjenjivati načela proporcionalnosti, čime se omogućuju metodološka pojednostavnjenja u odnosu na veličinu, prirodu i složenost aktivnosti financijskih subjekata, kao i značajnost rizika. Načelo proporcionalnosti trebalo bi se primjenjivati na zahtjeve za izvješćivanje, definiranje scenarija i očekivanja u pogledu modeliranja, čime bi se osigurala odgovarajuća ravnoteža između analitičke pouzdanosti i praktične izvedivosti.
46. S obzirom na ranu fazu razvoja modeliranja testiranja otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike i dostupnost podataka, nadležna tijela mogu razmotriti ograničavanje opsega analize, čime bi se postigla odgovarajuća ravnoteža između troškova i koristi za nadležna tijela i financijske subjekte.

Ograničenja modela

47. Nadležna tijela trebaju biti svjesna da svi modeli imaju inherentna ograničenja, a to se posebno odnosi na ESG modele koji se razvijaju. U slučaju testiranja otpornosti na stres „odozdo prema gore“, radi smanjivanja tih ograničenja i povećanja pouzdanosti i vjerodostojnosti testiranja otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike kao i analize otpornosti, nadležna tijela trebaju primijeniti komplementarnu analizu kako bi unakrsno potvrdila rezultate i osigurala njihovu vjerodostojnost, upotrebljavati tehnike ocjenjivanja prema referentnim vrijednostima i unakrsno potvrditi rezultate s pomoću alternativnih metodologija.

Organizacijski mehanizmi i mehanizmi upravljanja

Dodjela resursa

48. Nadležna tijela trebaju osigurati da su za postupak dodijeljeni dostatni i odgovarajući ljudski i materijalni resursi. To uključuje trajno ili *ad hoc* sudjelovanje osoblja sa stručnim znanjem u području procjene ESG rizika, metodologija testiranja otpornosti na stres i financijskog nadzora.
49. Nadležna tijela trebaju imati kapacitete za upravljanje podacima i njihovo prikupljanje čime se podupire pristup visokokvalitetnim ESG podacima. Isto tako, trebaju razviti i održavati

informatičku infrastrukturu koja omogućuje učinkovito prikupljanje podataka, određivanje odgovarajućeg scenarija i analizu rezultata.

Rokovi za testiranje

50. Nadležna tijela trebaju utvrditi odgovarajuće rokove za provedbu testiranja otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike i analiza scenarija te postići ravnotežu između potrebe za potpunosti i točnošću i zahtjeva koji se odnose na proces donošenja odluka. Financijskim subjektima trebalo bi dati dovoljno vremena za pripremu kako bi prikupili relevantne informacije i proveli svoje procjene, a nadležnim tijelima istodobno omogućiti da provedu sveobuhvatno preispitivanje i osiguraju točno izvješćivanje.
51. Proces bi trebao biti strukturiran tako da olakšava učinkovitu analizu, dosljednu komunikaciju o nalazima i uključivanje u širi nadzorni okvir.

Prikupljanje podataka

52. Za testiranja „odozgo prema dolje” nadležna tijela trebaju se u najvećoj mogućoj mjeri oslanjati na regulatorno izvješćivanje te, prema potrebi, iskoristiti postojeće okvire za objavljivanje i vanjske resurse. *Ad hoc* prikupljanje podataka mogu smatrati nužnim dopunskim izvorom informacija. Prikupljene informacije trebaju biti ograničene na informacije koje se upotrebljavaju za analize i validaciju.
53. U slučaju manjkavosti podataka, nadležna tijela trebaju promicati upotrebu razumnih zamjenskih vrijednosti, procjena i stručne prosudbe te istodobno poticati financijske subjekte da s vremenom poboljšaju interne kapacitete za podatke.

Postupak osiguravanja kvalitete

54. Trebalo bi provesti strog postupak osiguravanja kvalitete kako bi se provjerila točnost, dosljednost i pouzdanost rezultata testiranja otpornosti na stres. Nadležna tijela trebaju uspostaviti mehanizme preispitivanja (npr. ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima ili istorazinsko ocjenjivanje) za procjenu kvalitete podataka, pouzdanosti metodologije i, prema potrebi, primjerenosti scenarija. Ako je to potrebno, stručnom prosudbom trebaju se nadopuniti kvantitativni nalazi kako bi se smanjila ograničenja modela.

Učinkovit dijalog s financijskim subjektima

55. Nadležna tijela trebaju održavati učinkovit i strukturiran dijalog s financijskim subjektima tijekom čitavog postupka testiranja otpornosti na stres. To uključuje pružanje jasnih smjernica o očekivanjima, olakšavanje angažmana u ključnim fazama te pružanje prilike financijskim subjektima da objasne metodološke aspekte. Redovitom interakcijom povećat će se vjerodostojnost testiranja i poboljšati sposobnost financijskih subjekata da uključe razmatranja o ESG rizicima u svoje okvire za upravljanje rizicima.

Prekogranična koordinacija i koordinacija na razini sustava

56. Ako je to relevantno i moguće, nadležna tijela trebaju se koordinirati među jurisdikcijama kako bi se za prekogranične financijske grupe omogućio usklađen pristup testiranju otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike. To uključuje suradnju s drugim nadzornim tijelima radi usklađivanja metodologija, razmjene najboljih praksi i izbjegavanja regulatorne rascjepkanosti.
57. Prema potrebi treba provoditi i koordinaciju na razini sustava kako bi se osiguralo da se u testiranju otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike uzimaju u obzir širi rizici za financijsku stabilnost i mogući učinci prelijevanja među sektorima.

Uključivanje u nadzorni postupak

58. Rezultati testiranja otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike trebaju se, u mjeri u kojoj je to moguće, uključiti u širi nadzorni postupak. Budući da se metodološki aspekt i dostupnost podataka s vremenom razvijaju, nadležna tijela trebaju upotrijebiti nalaze za potrebe procjena rizika, preispitivanja adekvatnosti kapitala i/ili strateških rasprava s financijskim subjektima.
59. Rezultati bi trebali poslužiti i za usmjeravanje daljnjih nadzornih mjera i preporuka politika ako se utvrdi da će ESG rizici vjerojatno predstavljati značajnu prijetnju financijskoj stabilnosti.

Objavljivanje informacija

60. Objava rezultata trebala bi biti u skladu s relevantnim sektorskim propisima i nadzornom praksom. Kada odluče objaviti rezultate, nadležna tijela trebaju ocijeniti komparativne koristi objavljivanja pojedinačnih ili agregiranih rezultata. Razinu objavljivanja treba kalibrirati na temelju pouzdanosti metodologije i kvalitete podataka. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir činjenicu da transparentnost poboljšava tržišnu disciplinu, povjerenje dionika i odgovornost. Trebaju omogućiti i pravilno tumačenje informacija kao i da zbog toga ne dođe do nenamjernih poremećaja na tržištu. Objavljivanje se može povećavati kako rezultati postaju pouzdaniji.

Redovito preispitivanje i razvoj testiranja otpornosti na stres u odnosu na ESG rizike

61. S obzirom na dinamičnu prirodu ESG rizika i metodologija testiranja otpornosti na stres, nadležna tijela trebaju redovito preispitivati i poboljšavati svoje okvire testiranja otpornosti na stres. Iskustva stečena u prethodnim testiranjima trebalo bi uključiti u sljedeća, a ažuriranja bi trebala odražavati nove najbolje prakse, nove regulatorne zahtjeve i napredak u području ESG podataka i tehnika modeliranja.

Glava III. – Provedba

62. Ove zajedničke smjernice primjenjuju se od 1. siječnja 2027.